

N:o 36.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 April 1884, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående anslag för tillbyggnad af kronohäktet å Långholmen; gifven Stockholms slott den 9 April 1884.

Under åberopande dels af härvid fogade statsrådsprotokoll, dels af de Kongl. Maj:ts proposition af den 21 sistlidne Mars med förslag till lag om upphäfvande af strafflagens stadganden angående fängelsestraff vid vatten och bröd åtföljande utdrag af statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementensärenden, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att för tillbyggnad af kronohäktet å Långholmen bevilja ett anslag af 220,000 kronor och deraf anvisa 110,000 kronor att utgå under år 1885.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils von Steyern.

Utdrag af protokollet öfver ett justitiedepartementsärende, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Onsdagen den 9 April 1884,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern THYSELIUS,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA.

Departementschefen Statsrådet von Steyern anförde i underdånighet:
"Fångvårdsstyrelsen har i underdånig skrifvelse den 31 sistlidne Mars fullgjort Eders Kongl. Maj:ts den 21 i samma månad lemnade uppdrag att meddela så väl uppgift å det utrymme till förvarande af cellfångar, som för närvarande vid de särskilda straffängelserna står obegagnadt, som ock utredning om och i hvad mån detta utrymme, särskildt vid straffängelset å Långholmen, må kunna användas till förvarande af sådana fångar, som nu aftjena sitt straff å kronohäktet derstädes, samt om, derest sådan förflyttning lämpligen kan verkställas, den af styrelsen föreslagna tillbyggnaden af kronohäktet å Långholmen må kunna inskränkas eller för närvarande anstå.

Fångvårdsstyrelsen meddelar, att af de med dagceller inredda byggnader vid de fem centralfängelserna för män cellbyggnaden vid straffängelset i Karlskrona, inrymmande 26 celler, ej är större än som erfordras för det med samma byggnad afsedda ändamål eller förvarandet af fångar, som för disciplinära förseelser eller andra orsaker skola hållas i enrum, och att cellfängelset i Landskrona med 32 celler, hvilket användes såsom kronohäkte för norra delen af Malmöhus län, är för detta ändamål helt och hållet upptaget.

Uppgifterna för de tre öfriga centralfängelserna utvisa

	vid Lång- holmen	vid Malmö	vid Nya Varfvet	summa
att antalet ljusa dagceller utgör	200	126	53	379
att deraf äro disponerade:				
för fångar, som jemlikt Kongl. Förordningen den 30 Maj 1873 under första delen af strafftiden skola hållas i enrum	83	47	32	162
för fångar, som undergå bestraffning för disciplinära förseelser	14	3	1	18
för gemensamhetsfångar, för hvilka utrymme saknas i nattcellafdelningen	88	—	—	88
för oundgängliga administrationsgöromål	10	10	4	24
samt att obegagnade återstå	5	66	16	87
tillsammans	200	126	53	379

Denna uppgift utvisar förhållandet sådant det antages blifva i början af nästkommande Maj månad, sedan en af styrelsen beslutad flyttning af 100 fångar från Malmö till Långholmen och Karlskrona egt rum. Anledningarne till denna åtgärd hafva varit, att arbetsförhållandena i Malmö, der fångarna voro upplättna åt entreprenörer att användas i allehanda arbeten, förnämligast i särskild utom fängelset belägen arbetslokal, funnits icke kunna väl förenas med en god fängelse-disciplin; att fångarnas arbete i Malmö varit mindre väl betaldt än vid Långholmen och i Karlskrona, vid hvilka sistnämnda båda fängelser tillgången på arbete dessutom var större än som af der tillgängliga fångantal kunde fyllas; samt att fångarnas sysselsättande å arbets-

området utanför fängelset i Malmö toge i anspråk en större bevakningsstyrka, hvilken efter förflyttningen kunde i ej ringa mån förminska, hvarigenom en så mycket väsentligare besparing skulle uppstå, som det eljest blifvit nödigt att för en del af den stora bevakningspersonalen anskaffa bostadslägenheter i fängelsets granskap.

Ofvanstående utredning visar, att i straffängelset å Långholmen icke finnes något ledigt cellutrymme, men att vid straffängelset i Malmö och till en del äfven å Nya Varfvet antalet obegagnade dagceller för närvarande är något större än af det ständiga behovet påkallas. Det oaktadt anser Fångvårdsstyrelsen ej lämpligt att till dessa fängelser förflytta någon del af de till fängelse eller straffarbete på kortare tid dömda, som nu förvaras i kronohäktet å Långholmen. Att gröfre, till straff under längre tid dömda brottslingar skulle hållas till arbete inom särskilda, för dem afsedda straffanstalter, utan gemenskap med på kortare tid i häkte intagna personer, vore en grundsats, som iakttagits vid den sedan fyratio år fortgående ombyggnaden af rikets fängelser. Stor vikt har ansetts ligga derpå, att den tillfälligtvis häktade, äfvensom den, som för någon förseelse eller mindre förbrytelse underginge bestraffning, ej under tiden för fångenskapen ådrages försämring, framtida men eller hinder för ärlig försörjning, hvarföre dessa fångar borde befrias ej blott från samvistelse och gemenskap i arbete med gröfre brottslingar, som i straffängelserna underginge sitt straff, utan jemväl från den moraliska nedsättning och de misstankar för brottsliga vanor, hvilka i allmänna meningen häftade vid dem, som hållits förvarade i dessa straffanstalter. Denna skiljemur torde desto mindre böra få förfalla, som, enligt hvad af föreståndarne för särskilda cellfängelser blifvit anmälldt, fångar, som der undergått bestraffning för brott och dessförinnan icke varit allt för djupt fallne, nu mera allt oftare villigt mottoges i arbete inom hemorten.

Dertill komme, att det lediga cellutrymmet inom straffängelserna enligt Fångvårdsstyrelsens förmenande kunde på ett annat, för staten fördelaktigare sätt användas genom att från straffängelset i Landskrona flytta de ännu der förvarade arbetsföre fångar, hvarefter detta fängelse skulle komma att användas uteslutande för ålderstigne och orkeslöse straffångar, och en betydlig besparing vinnas i förvaltnings- och andra utgifter för fängelset.

Då den af Fångvårdsstyrelsen nyligen beslutade åtgärden att från Malmö till Långholmen och Karlskrona flytta en del straffångar haft till resultat: att de lokaler inom straffängelset å Långholmen, som möjligen skulle kunnat åtminstone delvis ersätta den föreslagna tillbyggnaden af kronohäktet derstädes, nu blifvit för andra ändamål upp-

tagna, har jag sökt förskaffa mig upplysning angående storleken af den besparing i fångvårdskostnaderna, som uppgifvits vara den hufvudsakligaste anledningen så väl till nämnda flyttning som till den dermed i sammanhang ställda, af Fångvårdsstyrelsen förberedda åtgärd att till Malmö öfverföra ett antal fångar, som nu förvaras vid Landskrona och hvilka, ehuru ej fullt arbetsföra, dock kunna sysselsättas med sådant lättare arbete, som vid straffängelset i Malmö kan anskaffas. Med anledning häraf har Fångvårdsstyrelsens ordförande upplyst, att då bevakningen vid Malmö straffängelse till följd af fångarnas sysselsättning utom fängelset varit ovanligt talrik, komme den inskränkning i bevakningsstyrkan, som blefve en följd af flyttningen, att medföra en besparing af omkring 9,000 kronor, oberäknadt de 2- till 3,000 kronor, som vunnes genom högre arbetsinkomst och lägre portionskostnad vid Långholmen och Karlskrona. Efter den tilltänkta flyttningen af fångar från Landskrona till Malmö, hvilken vore afsedd att ske småningom men till den utsträckning, att endast ett mindre antal alldeles orkeslösa fångar slutligen kvarlemnades i det förra straffängelset, måste visserligen bevakningen i Malmö åter småningom ökas, men deremot uppkomme å andra sidan så stor minskning i förvaltnings- och bevakningskostnaden vid Landskrona, att, sedan omflyttningen inom få år blifvit fullbordad, besparingen på det hela, efter afdrag af de ökade förvaltningskostnader, som vid Långholmen gjordes nödiga genom kronohäktets utvidgning, kunde beräknas till omkring 30,000 kronor årligen. Denna plan blefve overkställbar, derest straffängelset å Långholmen toges i anspråk för cellfångar. Jemväl ur ekonomisk synpunkt torde således kronohäktets utvidgning vara att föredraga.

Då de fångar, som komme att flytta från Landskrona till Malmö, samtliga aftjenat den del af straffet, som skall verkställas i cell, behöfde för deras räkning icke upptagas de dagceller, som, för närvarande utgörande enligt ofvan intagna tabell ett antal af 66, återstå obegagnade i Malmö. Dessa böra dock, lika litet som de 16 likaledes obegagnade vid Nya Varfvet, föranleda någon inskränkning i tillbyggningen af kronohäktet å Långholmen. Det vore nemligen ingalunda rådligt att, när man står i begrepp att införa ett förvandlingsstraff för böter, som kommer att öka bestraffningsdagarnas antal, till det yttersta anlita det lediga cellutrymmet i straffängelserna. Jag har redan till protokollet för den 30 sistlidne Januari på grund af Fångvårdsstyrelsens uppgifter meddelat, att läns cellfängelserna i Göteborg och Malmö svårigen kunna sägas motsvara behofvet; att under år 1882 det högsta antalet fångar, som någon dag i dessa fängelser för-

varats, öfverstigit antalet celler å Göteborg med 21 och i Malmö med 28, samt att för afledande af en del af detta öfverskott påräknas plats i de närbelägna straffängelserna. För tillfälliga behof af förflyttning från dessa cellfängelser måste alltså ett antal celler i straffängelserna vid Nya Varfvet och i Malmö vara att tillgå. De vid Nya Varfvet nu lediga 16 celler motsvara ej ens fullt detta behof, och om vid straffängelset i Malmö undantoges 30 celler för flyttningar från läns-cellfängelset, skulle de återstående omkring 30 cellerna vid denna straffanstalt vara det enda obegagnade cellutrymme, som vid alla rikets centralfängelser kunde påräknas för en möjlig tillökning i deras antal, hvilka dömas till straffarbete på längre tid än två år, men enligt gällande lag böra tillbringa de första åren af denna tid i cell.

Efter den utredning, som sålunda förebragts, synes mig öfvervägande skäl tala för den af Fångvårdsstyrelsen föreslagna utvidgning af kronohäktet å Långholmen. Kostnaden för densamma skulle uppgå till 220,000 kronor, hvilket belopp torde böra fördelas på två år, att utgå med hälften hvarterda året.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för tillbyggnad af kronohäktet å Långholmen bevilja ett belopp af 220,000 kronor och deraf anvisa 110,000 kronor att utgå under år 1885.

Hvad Departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter i nåder bifalla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas i enlighet med Bil. A vid detta protokoll.

Ex protocollo
Th. Wilh. Malm.